

Elvira Altés,
periodista

OPINIÓ

La fal·làcia de l'autoedició

LLEGIR LA PREMSA AVUI ÉS sotmetre la mirada a un veritable salt d'obstacles: faltes d'ortografia, errors tipogràfics, absència d'articles o preposicions, puntuació per aspersió (cau on cau), citacions sense atribuir o que barregen les paraules de la font amb el discurs en tercera persona de qui redacta la notícia, per no entrar en la confusió de noms, de dates o en l'oblit de les més elementals normes deontològiques. I per amanir-ho tot plegat, una redacció grisa i plena de tòpics que empeny l'idioma cap al barranc, i parlo tant del català com del castellà. Aquest és el panorama que presenten els textos periodístics que publiquen diaris i revistes. Una bona part de les empreses editores han decidit que la secció encarregada de vetllar per la qualitat dels textos és del tot prescindible.

A poc a poc i des de fa uns quants anys, han anat desapareixent de les publicacions periòdiques els i les professionals que corregien i editaven, amb la qual cosa asseguraven que la informació, l'opinió i l'entreteniment arribessin al públic en les millors condicions de lectura, de claredat i de precisió idiomàtica. Ara, i d'una manera sospitosa, les empreses consideren que els i les periodistes ja en saben prou, d'escriure, i que no cal que ningú revisi el producte que elaboren. No voldria exagerar,

"A poc a poc i des de fa uns quants anys, han anat desapareixent els i les professionals que corregien i editaven"

però la descurança en la forma és un indicatiu de desídia professional. L'atenció cap al producte i el respecte a l'audiència comença en la predisposició a fer una feina ben feta i acaba en una feina ben presentada. Allò del fons i la forma, de l'ètica i l'estètica.

Aquesta idea que sostenen les empreses periodístiques, segons la qual els i les periodistes ja són prou competents i no els cal un departament d'edició que en supervisi el treball, ha trobat eco a la Universitat. Aquest curs és l'últim any que a la Facultat de Ciències de la Comunicació de la UAB s'ha impartit l'assignatura d'Edició en premsa. En el

Ferran Pous

pla d'estudis dissenyat dins el pla Bolonya, l'escriptura no sembla contemplar-se com una de les eines necessàries (imprescindibles!) per ser periodista. Amb la fi de la llicenciatura de Periodisme desapareixen, a més de l'Edició, l'assignatura de Periodisme literari i de Periodisme d'opinió, tres espais des dels quals es reflexionava i s'aprenien les perspectives de l'art d'escriure i de presentar els textos interessants, comprensibles i clars.

D'ençà que va aparèixer el primer llibre d'estil, el de l'agència EFE, i el segon, el d'*El País*, als anys setanta del segle passat, l'edició dels textos als diaris i a les revistes es va anar considerant un valor afegit que incorporava al pro-

ducte personalitat i qualitat davant l'audiència. Així va ser que la majoria de diaris es van anar dotant d'instruments i personal capacitat per exercir la tasca d'editar, alhora que des de la taula de redacció i de manera centralitzada s'exercia el control de la producció del mitjà. Aquesta estructura ha tingut avantatges i inconvenients: a favor, la coherència entre les diferents seccions i apartats de la publicació aportant personalitat al mitjà. En contra, la tendència cap a una certa uniformització dels textos informatius. El pas següent hauria d'haver estat cercar la qualitat sense escapar l'estil, buscar la manera d'apropar la informació al públic amb diversitat de registres, emprant el lèxic pertinent i controlant la correcció gramatical i ortogràfica dels textos. I és curiós i paradoxal que quan les proves que es practiquen a

l'alumnat d'institut ens indiquen l'empobriment del llenguatge dels adolescents és un fet, les empreses periodístiques decideixen que els professionals estan preparats per autoeditar-se. I així, s'han anat desmantellant les seccions d'Edició, aprimant-les fins a desaparèixer en molts casos, malgrat que es té consciència que el producte final se'n ressent. El problema és que si la premsa està mal escrita el model que s'ofereix a la societat no és el de l'excel·lència i el missatge és que tot s'hi val. Si les empreses obvien la seva responsabilitat i valoren la rendibilitat econòmica per damunt de la qualitat, podem esperar que lectors i lectores segueixin confiant a trobar en la premsa la millor manera d'informar-se?

El Grup Democràtic als orígens del Col·legi

Margarita Rivièrre,
periodista

EL 1976, DEU ANYS ABANS DE la creació del Col·legi del qual celebrem el 25è aniversari, un document ("Noves tasques en la lluita de la llibertat d'expressió"), potser el darrer del Grup Democràtic de Periodistes, plantejava "avançar en la discussió ja començada sobre el futur de l'Associació de la Premsa i la nova transformació en Col·legi Professional". La idea del Col·legi neix allà. Jo la vaig conèixer de Josep Pernau, el meu director al *Diari de Barcelona*, qui el 1979 em va portar a la Junta de l'Associació.

Des del novembre del 1975, el Grup Democràtic, nascut el 1966, governava l'Associació de la Premsa (va guanyar netament "l'ancien régime" en unes eleccions ajustades). Es posava en marxa un gran canvi de democratització del periodisme a Espanya amb diversos fronts simultanis:

- El reconeixement de la Clàusula de Consciència i el Secret Professional en la Constitució del 1978.
- Els canvis en l'accés a la professió, que van ser dos: el reconeixement dels anys treballats i el títol universitari.
- El trasllat del periodisme en llibertat des de Barcelona a l'anquilosada i corporativa Federació d'Associacions de la Premsa d'Espanya, que no es va aconseguir fins al 1985.

- Una nova fórmula, més rigorosa i neta, d'associació professional, que es plasma en la creació del Col·legi.

Sempre explicàvem als col·legues de fora que a Barcelona els periodistes vam fer la "transició política" abans que ningú. Res no era lineal i la política ho complicava tot, fins al punt que aquell grup reunia els que eren més d'esquerres –no pocs col·legues eren

militants clandestins– i aquells que Josep Maria Brunet, en la seva tesi sobre el grup, anomena "progressistes no alineats" (jo en devia ser una).

Defensar la llibertat d'informació i expressió i organitzar la professió era ben complicat. Abans del 1975, ens sobraven pressions, amenaces, fins i tot pallisses, i, és clar, multes i presó. Fins al

Jordi Tarragó

1986, hi havia un ensurt rere l'altre, però, almenys, els que formàvem part de les juntes (també vaig participar en les Sopena i Sentís) rebíem el suport d'una gran majoria d'associats.

Vam fer vagues i manifestacions, vam signar documents de protesta, ens esllomàvem fent assemblees, alhora que els més joves apreníem la professió i la pràctica de la llibertat. Ens havíem afatat d'escriure entre línies i de moure informació "clandestina". Tot resultava "un atreviment". I, a més, com a "aprenents de demòcrates" vam haver d'exercir la sempre difícil tasca del pacte. Constato que avui pactar continua sent difícil: això no ha canviat.

En plena transició, vam visitar des-

patxos: recordo com Enrique Arias Vega i jo mateixa vam anar a Madrid a veure Gregorio Peces Barba, el president del Congrés, per intentar "salvar" la *Hoja del Lunes*, que mantenia l'Associació. Vam remoure cel i terra. Vam tancar la *Hoja del Lunes* per sanear l'Associació, vam pledejar i vam professionalitzar-ne la gestió. Fins i tot vam anar a Roma (Sentís, el nou gerent Joan Anton Maragall i jo) per estudiar *in situ* el model italià de Col·legi de Pe-

riodistes (l'informe que vaig escriure no apareix, però existeix). Es van preparar lleis i textos. Es van convèncer els polítics i es van estudiar els serveis que es podien oferir. Es va acordar un reeixit model sanitari que va durar fins a abans d'ahir. Es va obrir la professió. Estic contenta d'haver participat en aquesta tasca apassionant: molts hi vam dedicar moltes hores. Tot plegat, ho va fer un equip de gent al qual va representar aquella primera junta del 6 de juny del 1986.

Una junta simbòlica: ja no era quelcom de Barcelona, sinó el Col·legi de Periodistes de Catalunya, amb les seves quatre demarcacions. Carles Sentís, degà, i, al seu costat, com a vicepresident primer, Josep Maria Huertas. Sentís havia

"Explicàvem als col·legues de fora que a Barcelona els periodistes vam fer la 'transició política' abans que ningú"

estat decisiu per treure'l de la presó. La llista dels membres és la seva millor presentació. Un d'ells, el vicepresident de la demarcació de Tarragona, Josep Maria Martí, és avui el degà del 25è aniversari. Res no és casual: tot arrenca d'aquell grup democràtic i plural. ■